

POSTANOWIENIE

Dnia 30 października 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera

w sprawie z powództwa Ogólnopolskiego Związku Zawodowego [...] w K.
na rzecz E. B., M. R. i M. C.,
przeciwko [...] Szpitalowi Klinicznemu [...] w K.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 30 października 2018 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 21 września 2017 r., sygn. akt VII Pa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. odstępuje od obciążania strony pozwanej obowiązkiem
zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego na rzecz strony
powodowej.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K., po rozpoznaniu apelacji strony pozwanej [...] Szpitala
Klinicznego [...] w K. od wyroku Sądu Rejonowego w K. z 15 grudnia 2016 r.,
wydanego w sprawie z powództwa Ogólnopolskiego Związku Zawodowego [...] w
K. na rzecz E. B., K. B., M. B., M. R., M. C. i M. D. o zapłatę należnego
wynagrodzenia za pracę, wyrokiem z 21 września 2017 r.: 1) umorzył postępowanie
apelacyjne w sprawach z powództwa Ogólnopolskiego Związku Zawodowego [...] w
K. na rzecz M. B. i M. D.; 2) oddalił apelacje w sprawach z powództwa
Ogólnopolskiego Związku Zawodowego [...] w K. na rzecz E. B., K. B., M. R. i M.

C.; 3) zasądził od [...] Szpitala Klinicznego [...] w K. na rzecz Ogólnopolskiego Związku Zawodowego [...] w K. kwotę 2.025 zł tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy przyjął, że zawarte ze związkami zawodowymi (na podstawie art. 9¹ § 2 k.p. w celu wskazanym w art. 9¹ § 1 k.p.) porozumienie z 24 czerwca 2010 r. w sprawie zawieszenia stosowania obowiązującego w pozwanym Szpitalu regulaminu wynagradzania ma status porozumienia normatywnego, do którego stosuje się wykładnię językową. Według tej wykładni porozumienie nie dotyczyło stosowania całego regulaminu, a jedynie opóźnienia wprowadzenia podwyżek związanych ze stopniami zaszeregowania i stosowania tych postanowień w sposób ustalony w porozumieniu oraz precyzowało czas zawieszenia stosowania postanowień regulaminu, pozwalając pracodawcy na wstrzymanie się ze stosowaniem regulaminu w zakresie, w jakim jego postanowienia gwarantowały podwyżkę wynagrodzenia do minimalnej stawki kategorii zaszeregowania konkretnego pracownika, nie dłużej niż do 30 czerwca 2012 r.

Jak z tego wynika, odroczenie momentu wejścia w życie podwyżek nie mogło trwać dłużej niż przez okres od zawarcia porozumienia z 24 czerwca 2010 r. do 30 czerwca 2012 r. Wobec tego nie ma żadnych argumentów przemawiających za tym, że porozumienie dopuszczalne ustawą Kodeks pracy, niesprzeczne z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa pracy, zawarte przez strony do tego umocowane, w celu wskazanym w art. 9¹ § 1 k.p., utraciło w części sens porozumienia normatywnego tylko dlatego, że strony porozumienia określiły w jego treści zakres zawieszenia części postanowień regulaminu wynagradzania, opisując ustalony przez siebie model stosowania zawieszonych postanowień, a nie używając określenia „zawieszają w części” i prostego oznaczenia przepisów regulaminu, które zostały zawieszone.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego wniosła strona pozwana, zaskarżając go w części obejmującej oddalenie apelacji w sprawach wytoczonych na rzecz E. B., M. R. oraz M. C. Skarżący wnioskował o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie powództwa oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, ewentualnie o

uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Skargę kasacyjną oparto na podstawie naruszenia prawa materialnego, a mianowicie: 1) art. 9 § 1 k.p. przez błędną wykładnię polegającą na przyznaniu wszystkim postanowieniom porozumienia z 24 czerwca 2010 r. w sprawie zawieszenia stosowania niektórych przepisów prawa pracy waloru normatywności, mimo że w zakresie pkt 3-10 porozumienie to nie znajdowało wymaganego oparcia w ustawie; 2) art. 9¹ § 1 k.p. przez błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że zawartym w porozumieniu postanowieniom, na mocy których dokonywana jest zmiana zawieszanych regulacji, przysługuje walor normatywności; 3) art. 77² § 6 k.p. w związku z § 36 regulaminu wynagradzania z 15 czerwca 2010 r. przez niewłaściwe zastosowanie polegające na ich niezastosowaniu, czego konsekwencją było uznanie, że na mocy porozumienia o zawieszeniu stosowania w całości lub w części przepisów prawa pracy dopuszczalna jest merytoryczna zmiana przepisów prawa pracy bez zachowania procedury przewidzianej dla zmiany tych przepisów, tj. przyjęcie, że do zmiany treści regulaminu wynagradzania mogło dojść w drodze porozumienia zawieszającego, bez zachowania trybu określonego przez przepisy powszechnie obowiązujące oraz przez regulamin wynagradzania; 4) art. 9¹ § 3 zdanie drugie k.p. w związku z art. 77² § 6 k.p. w związku z § 10 ust. 5 regulaminu wynagradzania przez niewłaściwe zastosowanie polegające na ich niezastosowaniu, a w konsekwencji brak uznania, że w związku z zawieszeniem regulaminu wynagradzania w całości na okres 3 lat przed jego wejściem w życie (a więc niestosowaniem jego postanowień z mocy prawa), prawo do wypłacania wynagrodzenia zasadniczego nieodpowiadającego poziomowi zaszeregowania przysługiwało pracodawcy od dnia zakończenia okresu zawieszenia regulaminu wynagradzania przez okres kolejnych 3 lat; 5) niewłaściwe zastosowanie § 10 ust. 5 regulaminu wynagradzania przez jego pominięcie przy ustalaniu wysokości niewypłaconego wynagrodzenia za okres od czerwca 2012 r. do czerwca 2013 r.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania strona skarżąca powołała się na występowanie w sprawie szeregu istotnych zagadnień prawnych:

1) jaki jest przedmiotowy zakres oparcia na ustawie postanowień

porozumienia o zawieszeniu stosowania w całości lub w części przepisów prawa pracy, przewidzianego w art. 9¹ § 1 k.p., określających prawa i obowiązki stron stosunku pracy – w szczególności jaki jest dopuszczalny zakres przedmiotowy porozumienia zbiorowego, dla którego jedynym oparciem na ustawie w rozumieniu art. 9 § 1 k.p. jest norma określona w art. 9¹ § 1 k.p.;

2) czy dopuszczalne jest zawarcie w porozumieniu, o którym mowa w art. 9¹ § 1 k.p., postanowień nie dotyczących zawieszenia stosowania w całości lub w części przepisów prawa pracy określających prawa i obowiązki stron stosunku pracy, a w przypadku odpowiedzi twierdzącej – czy takim postanowieniem zawartym w porozumieniu o zawieszeniu stosowania w całości lub w części przepisów prawa pracy, określających prawa i obowiązki stron stosunku pracy, w przypadku braku ich oparcia na ustawie lub na innym przepisie prawa powszechnie obowiązującego, przysługuje walor normatywności;

3) jaki skutek ma zawarcie porozumienia o zawieszeniu stosowania regulaminu wynagradzania w okresie między podaniem go do wiadomości pracowników a jego wejściem w życie – czy zawieszenie regulaminu wynagradzania na mocy porozumienia określonego w art. 9¹ § 1 k.p. w tym terminie powoduje równocześnie zawieszenie biegu terminu dwutygodniowego od dnia podania go do wiadomości pracowników, czy też termin ten biegnie dalej, a zawieszenie regulaminu wynagradzania ma faktyczny skutek dopiero od dnia upływu wyżej wymienionemu terminu.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona powodowa wniosła o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie od skarżącej kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia jej w celu merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem prawnym, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, leżącymi w

interesie powszechnym. Rozpoznanie skargi powinno służyć ochronie obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania oraz zapewnieniu jednolitości orzecznictwa sądowego, wykładni prawa oraz eliminacji orzeczeń oczywiście wadliwych bądź dotkniętych nieważnością. Skarga kasacyjna nie stanowi ogólnie dostępnego środka zaskarżania orzeczeń niesatysfakcjonujących stron. Do realizacji celu wyznaczonego temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia dochodzi przez spełnienie chociaż jednej z przesłanek przewidzianych art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Strona skarżąca przytacza – w jej ocenie istotne – zagadnienia prawne, które mają uzasadniać przyjęcie skargi do rozpoznania.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurystycznego, którego rozpatrzenie przyczyni się do rozwoju myśli prawnej i będzie miało znaczenie nie tylko do oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, lecz także przy rozstrzyganiu innych podobnych spraw. Zagadnienie to musi przy tym rzeczywiście występować w sprawie i mieścić się w zakresie problematyki, która podlega badaniu w postępowaniu kasacyjnym. Skarżący powinien dostrzec zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurystyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których zagadnienie to powstało. Jednocześnie nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne

zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (tak m.in. w postanowieniu Sądu Najwyższego z 23 lipca 2015 r., I CSK 976/14, LEX nr 1802572).

W związku z tym należy zauważyć, że Sąd Najwyższy rozstrzygnął już merytorycznie skargę kasacyjną wniesioną przez [...] Szpital Kliniczny [...] w K. w analogicznej sprawie z powództwa Ogólnopolskiego Związku Zawodowego [...] w K. na rzecz pracowników strony pozwanej o zapłatę wynagrodzeń. W wyroku z 1 marca 2018 r., I PK 168/17 (LEX nr 2486196), Sąd Najwyższy kompleksowo odniósł się do zagadnień prawnych podniesionych również w obecnej skardze kasacyjnej, wyrażając pogląd, zgodnie z którym zwrot „oparcie ustawowe” należy rozumieć szeroko jako wskazanie w ustawie (wyraźne lub wyinterpretowane) możliwości zawarcia porozumienia zbiorowego, nawet bez bliższego jego określenia. Odnosząc ten pogląd do wykładni art. 9¹ § 1 k.p., Sąd Najwyższy przyjął, że z językowego brzmienia tego przepisu nie wynika, aby przedmiot porozumienia ograniczał się tylko do bezwzględnej zgody organizacji związkowej na zawieszenie stosowania regulaminu wynagradzania. Zawieszenie stosowania regulaminu może być połączone z przyznaniem pracownikom określonych świadczeń (rekompensat), co będzie stanowiło integralną część porozumienia o zawieszeniu stosowania w całości lub w części przepisów prawa pracy. W takiej sytuacji przyznanie waloru normatywnego jedynie postanowieniom zawieszającym stosowanie regulaminu byłoby pogwałceniem zasady lojalności i uczciwości kontraktowej przez uwolnienie pracodawcy od zobowiązania, które stanowiło warunek strony związkowej, od którego uzależniono zawarcie porozumienia.

Rozważania przeprowadzone przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 1 marca 2018 r., I PK 168/17, stanowią odpowiedź także na drugie ze sformułowanych przez skarżącego zagadnień prawnych. Porozumienie, o którym mowa w art. 9¹ k.p., może przybrać formę, w której modyfikuje się w okresie zawieszenia określone prawa wynikające z regulaminu wynagradzania. Także w tym elemencie porozumienie posiada walor normatywny.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący postawił także pytanie o skutek zawarcia porozumienia o zawieszeniu stosowania

regulaminu wynagradzania w okresie między podaniem go do wiadomości pracowników a jego wejściem w życie. Co do tej kwestii Sąd Najwyższy, w powołanym wyroku z 1 marca 2018 r., I PK 168/17, przyjął, że zawieszenie stosowania regulaminu jeszcze przed jego wejściem w życie wywiera taki skutek, że z dniem ogłoszenia wchodzi on w życie i jednocześnie z tym dniem jego stosowanie ulega zawieszeniu. Nie jest zatem trafne stanowisko skarżącego, że zawieszeniu podlega także termin określony w art. 77⁶ § 6 k.p., co oznaczałoby odroczenie wejścia w życie regulaminu do czasu ustania okresu zawieszenia.

W świetle przedstawionych rozważań należy uznać, że w rozpoznawanej sprawie nie występują istotne zagadnienia prawne. W sytuacji, gdy Sąd Najwyższy udzielił odpowiedzi co do danej kwestii prawnej, a nie ujawniły się nowe nieznane wcześniej okoliczności mające wpływ na wynik wykładni, nie ma potrzeby przyjmowania kolejnych skarg kasacyjnych pochodzących od tego samego podmiotu, opartych na tych samych podstawach i formułujących te same wątpliwości interpretacyjne. Przyjęcie kolejnych podobnych skarg kasacyjnych do rozpoznania nie będzie służyć dalszemu rozwojowi orzecznictwa.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy postanowił odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W przedmiocie kosztów postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy, stosując art. 102 k.p.c., odstąpił od obciążania strony pozwanej tymi kosztami ze względu na trudną sytuację finansową pozwanego Szpitala, na co strona pozwana powoływała się w toku całego procesu.